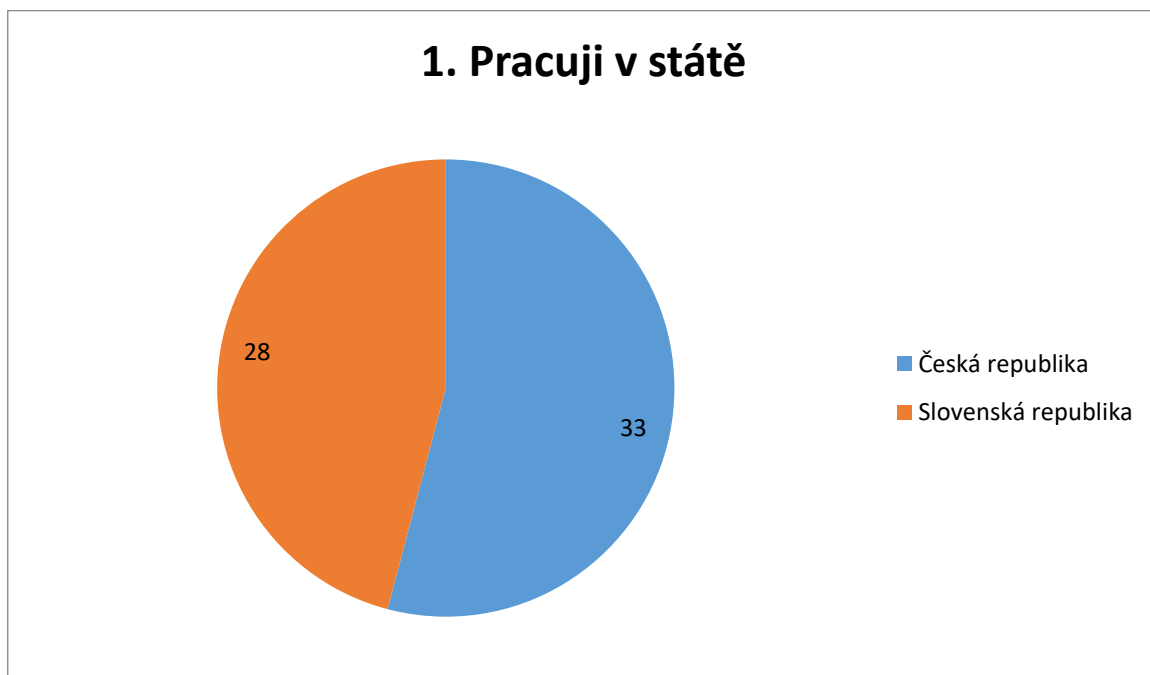

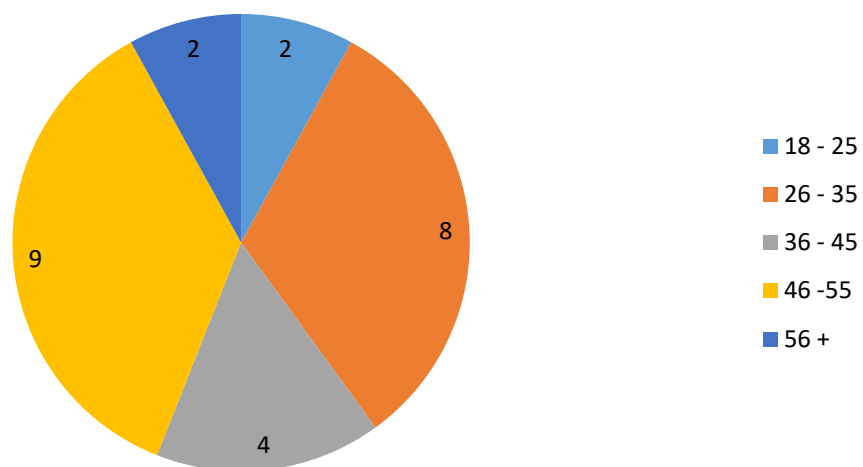
Přílohy

Příloha č. 1 – Analýza dotazníků

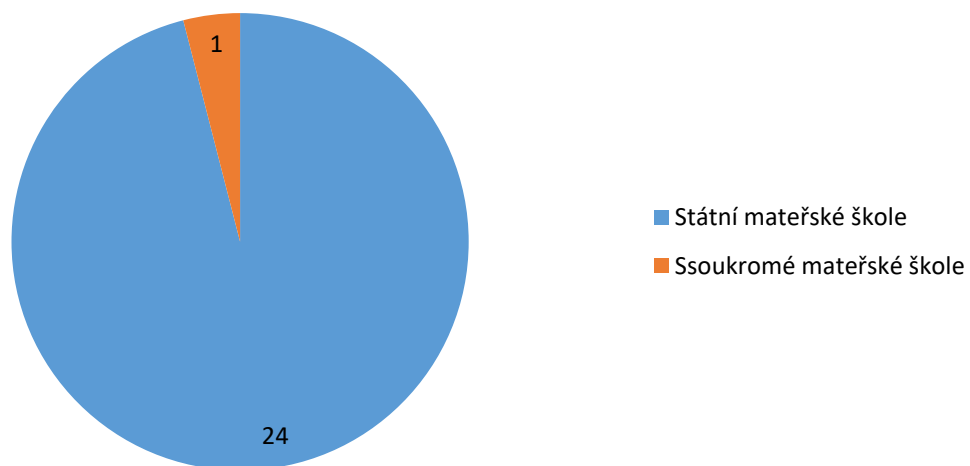
Výzkumný vzorek tvořilo celkem 61 učitelek mateřských škol: 33 učitelek z České republiky a 28 učitelek ze Slovenska. Celkem tedy 54,1% České republiky a 45,9% Slovenské republiky.

2. Věk

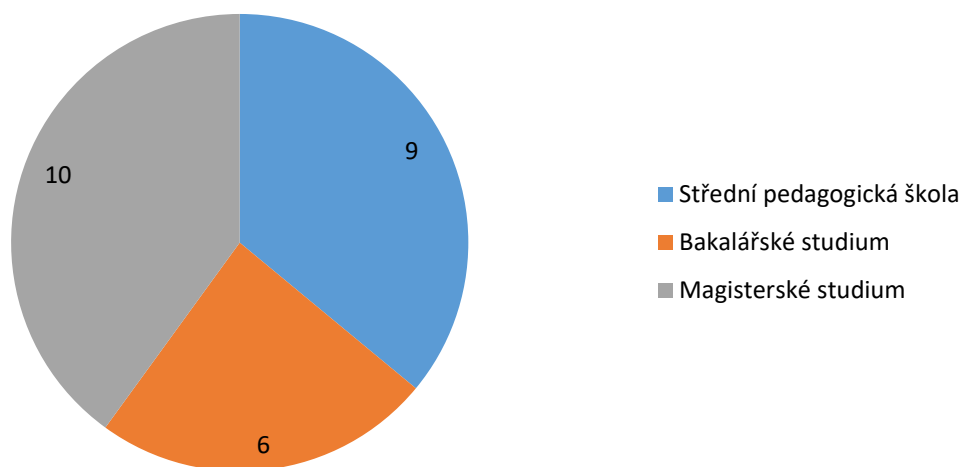
Největší počet učitelek tvořilo skupinu ve věku od 46 až 55 let – celkem 23 tázaných, po nich následovali učitelky ve věku 26 až 35 let. Nejméně učitelek mělo víc než 56 let – celkem tři z nich.

3. Pracuji v:

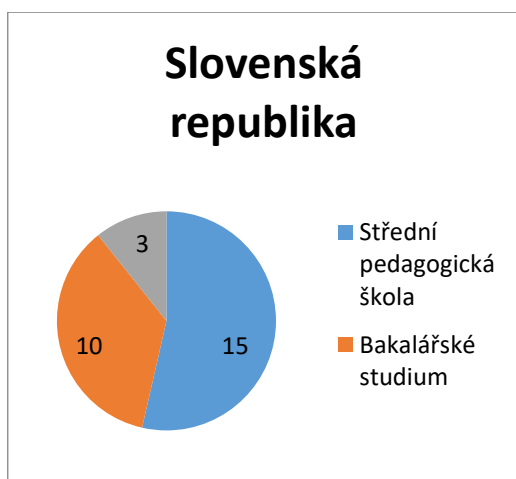
Pouze jedna z tázaných pracovala ve soukromé mateřské škole.

4. Nejvyšší dosažené vzdělání

Bakalářský stupeň dosáhlo 12 učitelek a magisterský až 18. Největší skupinu tedy tvořily učitelky s maximálním ukončeným středoškolským vzděláním – celkem 31 učitelek.

Jednotlivé státy:

Slovenská republika:

15 učitelek se středoškolním vzděláním

10 učitelek s bakalářským vzděláním

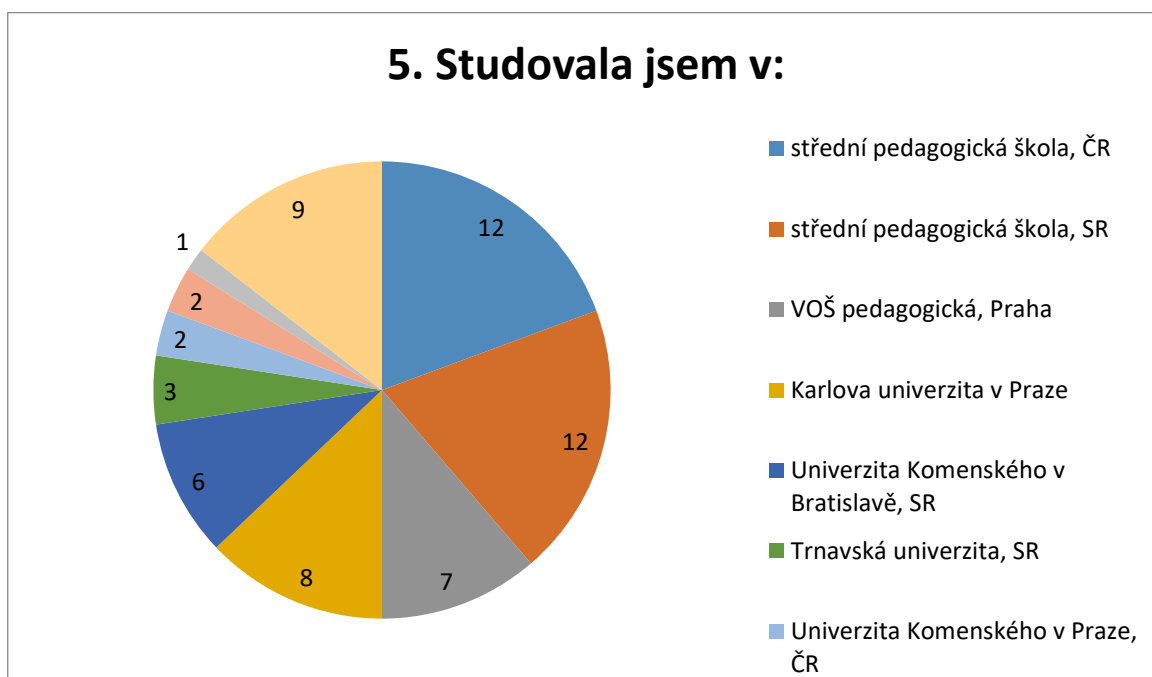
3 učitelky s magisterským vzděláním

Česká republika:

16 učitelek se středoškolním vzděláním

9 učitelek s bakalářským vzděláním

8 učitelek s magisterským vzděláním

Pro zajímavost jsme se učitelek zeptaly, kde studovaly. Odpovědi byli různé. Největší počet dotazovaných učitelek mělo ukončené střední pedagogické vzdělání a bylo jich téměř stejně na Slovensku a v Čechách – patnáct ku šestnácti. Další větší počet bylo z Karlovy univerzity v Praze a VOŠ pedagogické, také v Praze. V těsném závěsu byly z Komenského univerzity v Bratislavě a jen dvě v Praze.

Mezi jinými byly uvedené Ostravská univerzita, Jihočeská univerzita, Masarykova univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, vysoká škola v Hradci Králové nebo v Českých Budějovicích, ze slovenských škol ještě UMB Banská Bystrica nebo Modra.

Počet praxe se také lišil, největší škála však byla v rozmezí 1-6 let, pouze jedna uvedla 1 měsíc.

Složení třídy vyšlo pro mě překvapivě téměř stejně z celkového počtu dotazovaných učitelek. Většina se ovšem zařadila mezi homogenní skupiny dětí – celkem 33 (54,1%), přičemž většina byla z České republiky.

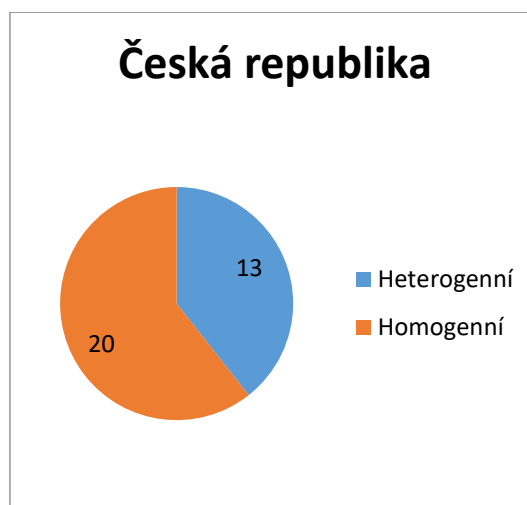
Jednotlivé státy:

Slovenská republika:

15 heterogenně založených tříd – 53,6%

13 homogenně založených tříd – 46,4%

Česká republika:

13 heterogenně založených tříd – 39,4%

20 homogenně založených tříd – 60,6%

8. Co si myslíte o práci se čtenářskou gramotností

Zde se mi nepovedlo získat odpovědi od všech tázaných, no většina se vyjádřila alespoň pár slovy. Zde jsou **odpovědi ze slovenských mateřských škol**:

- *Dôležitá súčasť modernej výchovy*
- *Rozvoj predčitateľskej gramotnosti je zameraním edukácie v našej materskej škole*
- *Je veľmi dôležité začať s ňou pracovať minimálne od vstupu do materskej školy. Taktiež, že by sa ňou nemalo zaoberať len v materskej škole ale i v domácom prostredí. Mala by tu byť spojitosť hovorenia, počúvania, čítania, písania, ktoré sprevádza myslenie, porozumenie a chápanie. Taktiež treba vytvoriť podnetné prostredie, ktoré bude dieťa navádzať k čítaniu a písaniu.*
- *Vnímam pozitívne. Deti sa radi, často aj samostatne oboznamujú s písmenkami. Mám rada činnosti týkajúce sa tejto témy. Myslím si, že majú deti pripravené v tejto oblasti ľahší nástup v škole.*
- *Treba sa jej venovať, deti by sa mali s čitateľskou gramotnosťou zoznamovať čo najskôr, pretože písmenami a slovami sú obklopení neustále v bežnom živote*
- *Čitateľskú gramotnosť je vhodné rozvíjať už v predškolskom období. Deti potrebujú množstvo stimulov. Ak majú bezprostredný kontakt s písanou kultúrou, dosahujú lepšiu úroveň najmä jazykových i kognitívnych kompetencií. Je to vidieť*

aj v stimulujúcom rodinnom prostredí. V rodinách, v ktorých je nedostatok takejto stimulácie a podnetov je u detí viditeľný výrazný rozdiel v úrovni skúseností. V MŠ sa preto snažíme tieto rozdiely čo najviac eliminovať.

- *Deti sa nenásilnou formou oboznamujú s knižnou tvorbou, ako si vyhľadať známe rozprávky ilustrácie, ako sa správne pracuje s knihou, oboznamujú sa s abecedou, veľmi radi počúvajú nové príbehy, rozvíjajú svoju fantáziu pri dotváraní deja v príbehu, rozprávke, radi sa stávajú tvorcami deja. Práca s textami a vôbec hra s písmenami je pre nich veľmi zábavná. Zisťujú, že z kníh sa dozvedajú veľa nových informácií – encyklopédie.*
- *Dôležitá (tato odpoveď se vyskytuje celkom 5x)*
- *Je nutná v dnešnej dobe.*
- *Že na to majú čas v škole.*
- *Myslím si, že v predprimárnom vzdelávaní je dôležité dosiahnuť komunikačné kompetencie, čo je zahrnuté i v predčitateľskej gramotnosti.*
- *Je užitočná pre budúcu gramotnosť detí.*
- *Na základe mojich skúseností, určite odporúčam začať čo najskôr s čitateľskou gramotnosťou. Deti sa o čítanie a písanie resp. písmená zaujímajú oveľa skôr ako v predškolskom veku. Samozrejme je to individuálne, no stretla som sa z názorom, že čítať sa majú učiť až v škole. Je to podľa mňa veľký omyl.*
- *Nečítaš, akoby si nežil....*
- *Veľmi podstatná.*
- *Je užitočná pre budúcu gramotnosť detí.*
- *V našich zemepisných podmienkach je táto práca s čitateľskou gramotnosťou ešte len na začiatku (najmä čo sa týka úrovne porozumenia) + začlenenie inovačných stratégií.*

Odpovedi z českých mateřských škol:

- *Čtenářská pregramotnost by se měla rozvíjet už u dětí, co nejdříve..což je důležité pro budoucí vztah dítěte ke čtení, jako takovému*
- *V současné době se, se čtenářskou gramotnosti a rozvojem dovednosti dítěte v tomto oboru pracuje stále více.*
- *Je velice důležitá, podstatná pro další učení.*
- *Potřebná.*
- *Je to základ!*
- *Je zapotřebí.*
- *Je důležitá, rozvíjí dětskou představivost a fantazii, slovní zásobu,...*
- *Důležité předcházet čtenářské negramotnosti, pro děti práce zejména zábavnou formou.*
- *Rozvíjení čtenářské gramotnosti je důležitá součást vzdělávání.*
- *Je důležitá pro život.*
- *Je třeba se jí věnovat.*
- *Pro budoucnost je velice důležitá.*
- *Jedna z nejdůležitějších a bohužel často opomíjených oblastí.*

- *Je potřebná, nutná nejen pro rozvoj řeči.*
- *Je dobré seznamovat děti hravou formou s literaturou přiměřenou jejich věku.*
- *Je důležitá při práci v MŠ. (tato odpověď se vyskytuje celkem 9x)*
- *Čtenářská gramotnost je nepostradatelná. Dnešní děti jsou zvyklé sledovat více televizi a hry na tabletech. Rodiče jim nečtou a nerozvíjí čtenářskou gramotnost. Děti pak nemají vztah ke knihám. Čtení dětem v MŠ navíc rozvíjí slovní zásobu, představivost, fantazii, pozornost, vztah ke knize, prosociální chování, sebevyjádření apod.*

Celkem 14 učitelek se k této otázce nevyjádřilo vůbec.

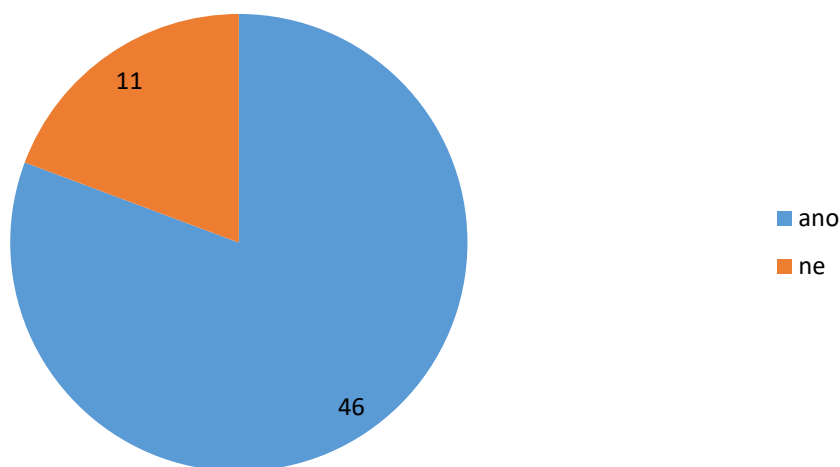
Pouze jedna z učitelek se vyjádřila, že se čtenářskou pregramotností nepracuje vůbec, což z dalších otázek můžeme vyčíst, že zřejmě pracuje, ale neuvědomuje si to, nevyužívá tyto možnosti cílevědomě.

10. Pokud ne, proč?

Jediná, co uvedla, že s ní nepracuje, napsala tuto odpověď: „*Lebo sú dôležitejšie oblasti na ktoré je potrebnejšie zamerať sa v tomto veku*“.

Vzhledem k tomu, že dotazníky byli anonymní, nemám možnost se dané učitelky zeptat, proč má zrovna tento názor a co považuje za důležitější vzdělávací oblasti.

11. Pracujete se čtenářskými strategiemi?

Celkem 46 z tázaných učitelek uvedlo, že se čtenářskými strategiemi cíleně pracuje.

Podle vyhodnocení dotazníků vyšlo, že zbylých 11 učitelek, které uvedly, že s nimi nepracuje, si to jen cíleně neuvědomují, protože každá z nich některé ze strategií v otázce č. 16 uvedla.

12. Pokud ano: co Vás vedlo zařadit čtenářské strategie do běžných činností?

Učitelky ze slovenské mateřské školy:

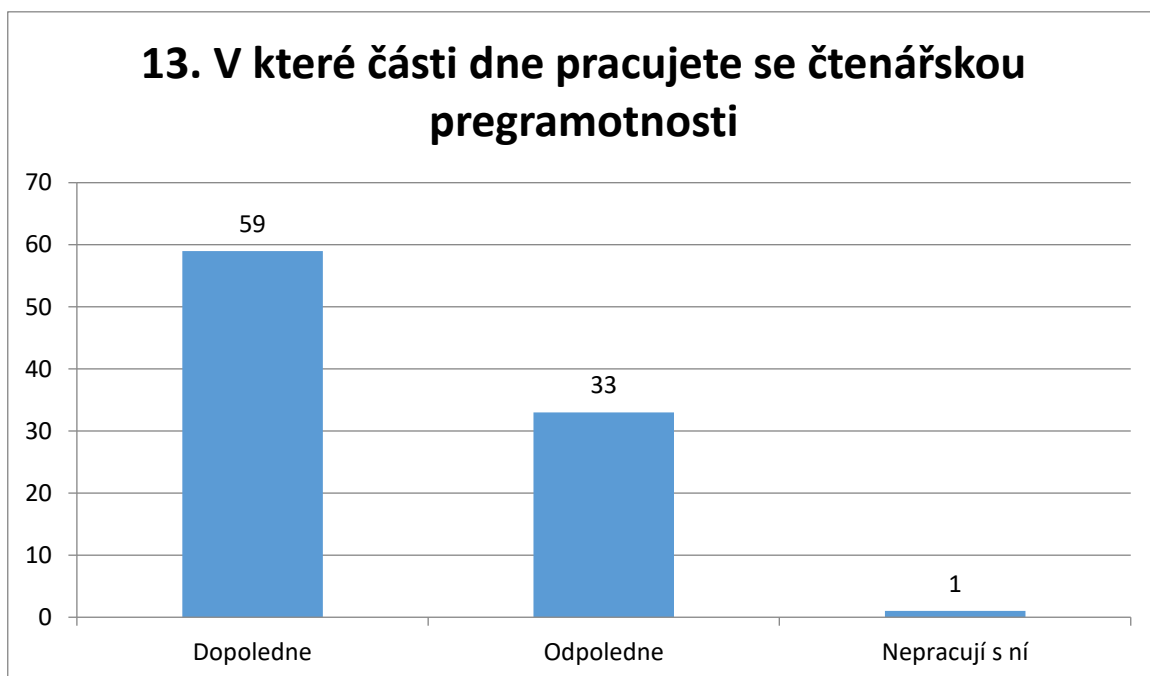
- *Príprava na základnú školu.*
- *Samé deti si ich vyžadujú.*
- *Deti sa hravou formou učia písmená, tlačenú podobu ale aj písanú, vedia ich správne pomenovať a zvyšuje to ich sebavedomie vedia sa lepšie orientovať. Lahšie pochopili slabikovanie a hláskovanie slov. A v neposlednom rade aj ich nástup do školy bude samozrejme ľahší vedia čo ich čaká.*
- *Moja uvádzajúca učiteľka ma k tomu viedla a tak mi to ostalo aj v mojej praxi.*
- *Snažím sa deti dostatočne pripraviť na vstup do základnej školy aj do života.*
- *Schopnosť porozumieť hovorenému slovu, práca s textom, celkové vnímanie reality.*
- *Pracujem maximálne s maľovaným čítaním. Vyhľadávame hlásky na začiatku a konci slov, zisťujeme z akých písmen sa skladá ich meno a napíšu ho.*
- *Už od školy som v to bola vedená.*

- *Poznatky zo štúdia.*
- *Deti majú prirodzenú túžbu počúvať písaný text, listovať knižky a zaujímajú sa o písmenká.*
- *Záujem detí, teoretické vedomosti o vývine gramotnosti.*
- *Záujem detí.*
- *Pre deti je to veľmi zábavné, rozširujú si svoje vedomosti, zisťujú, že práca s textom môže byť aj zábavná, deti sú vďačné za každú novú informáciu, poznatok.*
- *Rozširovanie slovnej zásoby správne tvorenie a skladba viet sústredenost' detí.*
- *Rozšírenie slovnej zásoby porozumenie reči príprava na písanie a čítanie.*
- *Snažím sa deti dostatočne pripraviť na vstup do základnej školy aj do života.*
- *Poznatky zo štúdia.*
- *Záujem detí, teoretické vedomosti o vývine gramotnosti.*
- *Deti majú prirodzenú túžbu počúvať písaný text, listovať knižky a zaujímajú sa o písmenká.*
- *Záujem detí. (2x)*
- *Dnes sú deti oveľa šikovnejšie a čitateľsky zdatnejšie, preto som považovala za potrebné, aby som ich v tejto oblasti rozvíjala v rámci ich možností vekových spôsobilostí.*

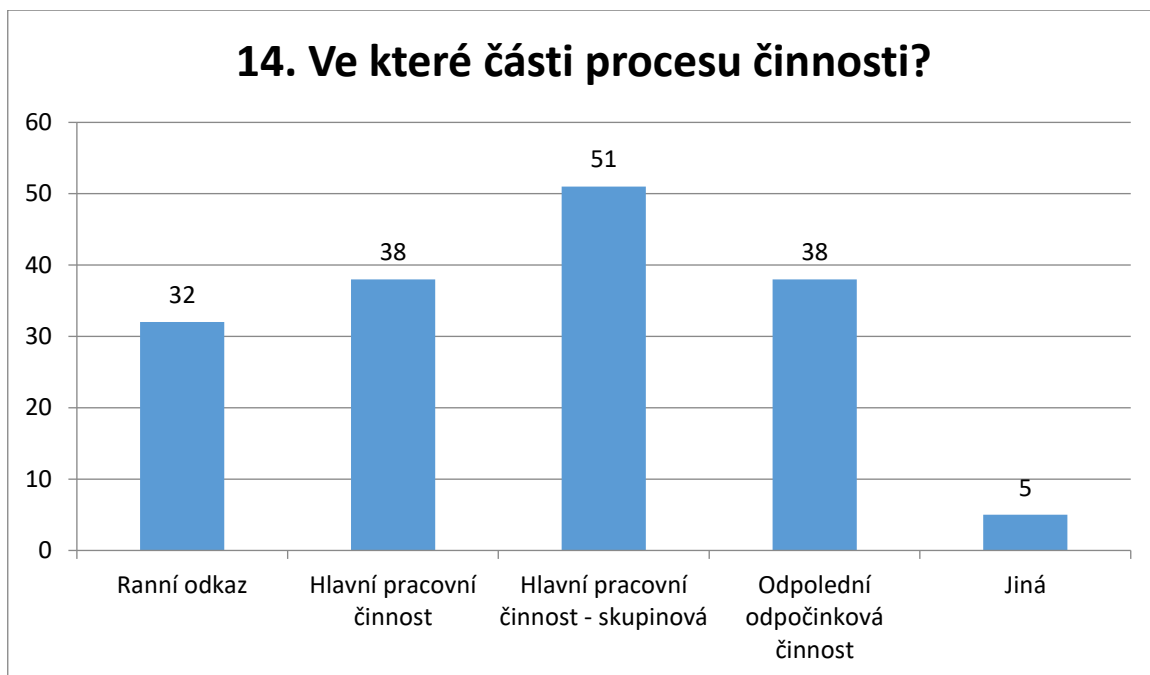
Učitelky z české mateřské školy:

- *Školení (2x)*
- *Potřeba.*
- *Rozvíjet u dětí vztah ke knize a čtenému textu, zvyšování slovní zásoby, vztah U-D.*
- *Je to součástí rozvoje dítěte.*
- *Myslím si, že děti potřebují připravit na budoucí učení ve škole.*
- *Rozvoj myšlení, slovní zásoby, vyjadřovacích schopností dětí, příprava na vstup do školy.*
- *Absence kladného vztahu dětí ke knize.*
- *Aby se dítě orientovalo, dokázalo se vyjadřovat.*
- *Vhodné doplnění tématu, snaha zaujmout děti.*
- *Láska ke knížkám a českému jazyku.*
- *Zájem o literaturu.*
- *Ráda čtu.*
- *Nezájem.*
- *Láska ke knihám, literatuře, lidové slovensosti.*
- *U předškoláků to beru jako povinnost, vede mě k tomu povinnost děti vzdělávat.*
- *Nutnost plnění literární výchovy v programu (TVP).*
- *Rozvíjení slovné zásoby.*
- *Spolupracujeme s p. uč. ZŠ a vzájemně se informujeme, co je pro děti důležité umět či chápat pro další úspěšné vzdělávání, samy (uč.) se zúčastňujeme vzdělávání a čteme knihy určené pro vzdělávání předškolního věku.*

- *Rozvoj myšlení, slovní zásoby, vyjadřovacích schopností dětí, příprava na vstup do školy.*
- *Láska k čtení, literatuře, pozice logopedického asistenta, RVP.*
- *Rozvíjení slovní zásoby, samostatný řečový projev, pozitivní vztah ke knihám, rozvíjení receptivních dovedností.*
- *Nutnost rozvíjet slovní zásobu. (2x)*
- *Aby se dítě orientovalo, dokázalo se vyjadřovat.*
- *Rozvoj slovní zásoby, pozitivní vztah ke knize.*
- *Mám zájem o literaturu různých žánrů.*
- *Vztah k literatuře a jazyku.*
- *Slovní zásoba.*

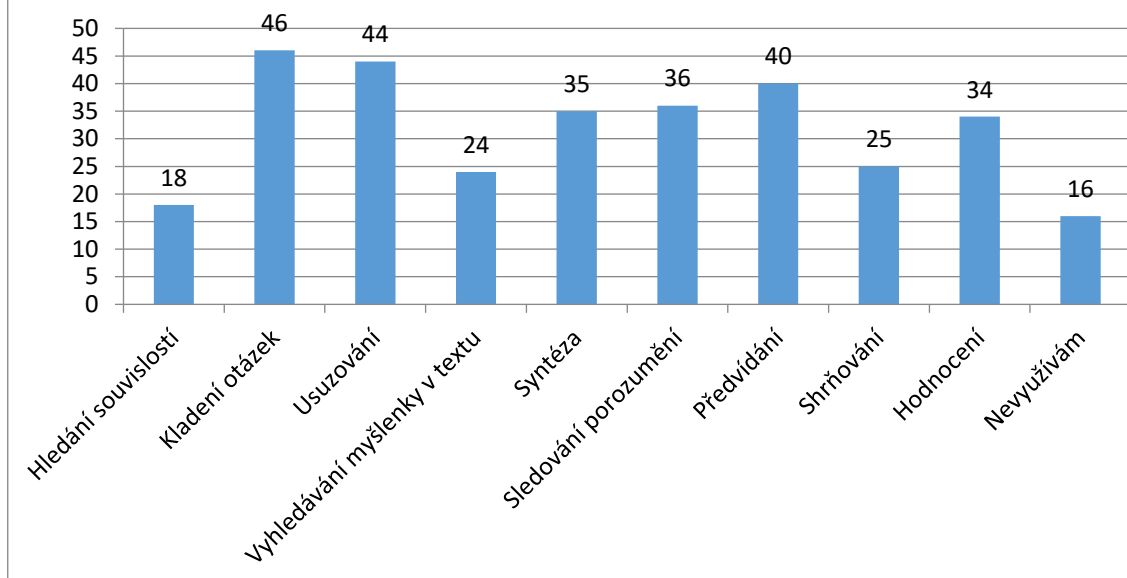
Nejčastěji učitelky uvedly, že se čtenářskou gramotností pracují v dopoledních hodinách. Z výsledků můžeme vyčíst, že některé z nich s ní pracují přes celý den, což vyplývá z výsledků, že dopoledne pracuje 59 tázaných učitelek, 33 dopoledne a pouze jedna opět uvedla, že s nimi nepracuje vůbec.

Nejčastěji považují učitelky za nutné zařadit čtenářskou pregramotnost a konkrétní strategie do hlavní skupinové pracovní činnosti. Tady bych se s výsledkem rozhodla nesouhlasit. Samozřejmě, že se tyto činnosti dají zařadit i do skupinových činností, přeci jen bych upřednostnila, kdyby se s nimi pracovalo individuálně, nebo alespoň v malých skupinách dětí. Mezi jiné činnosti (neboli doplnily kde přesně) učitelky uvedly tyto odpovědi:

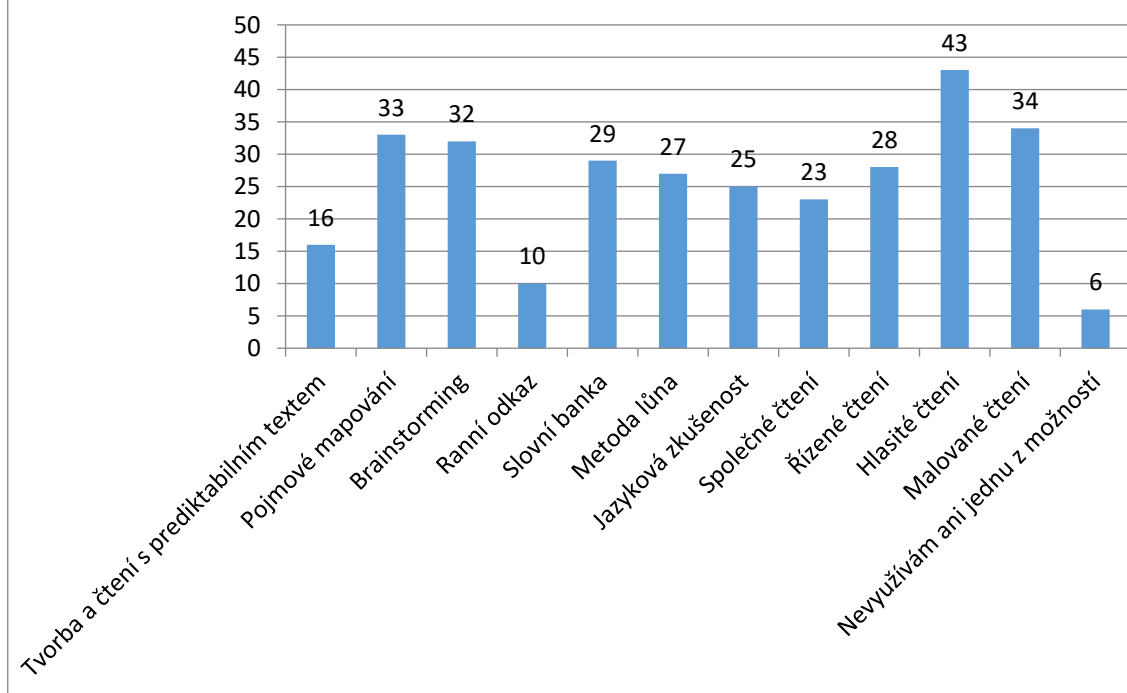
- *stále a průběžně během celého vzdělávacího procesu (ČR)*
- *hry a hrové činnosti – individuálně (SR)*
- *během dne při chvilkách "volna" (ČR)*
- *odpoledne na zahradě (ČR)*
- *ve čtenářském koutku (ČR)*

15. Jaké metody využíváte v procesu?

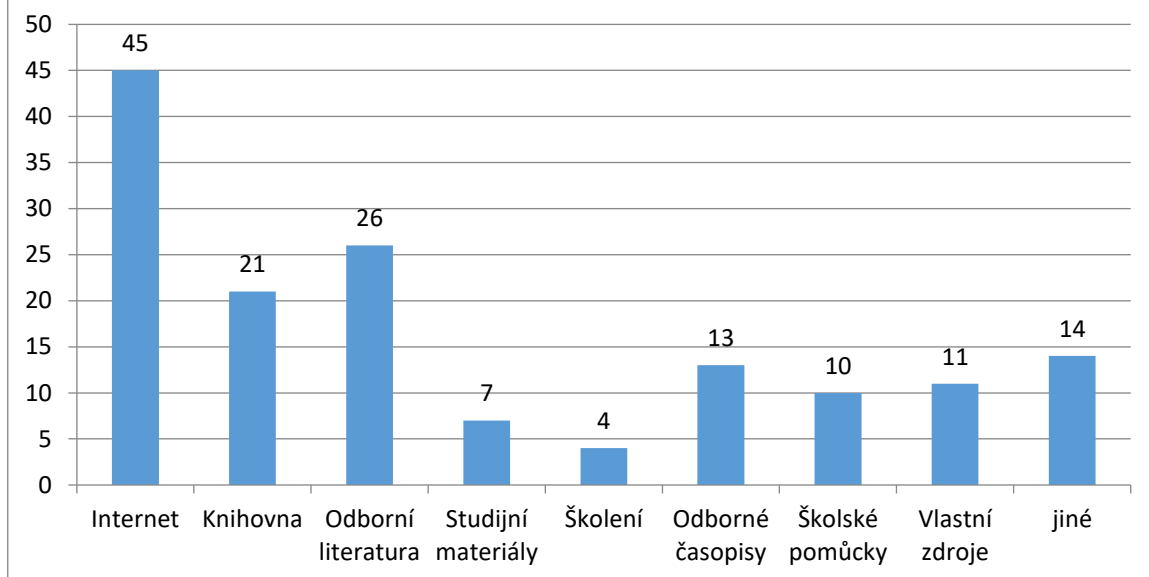

Nejčastěji používanou metodou podle učitelek je metoda kladení otázek. Tuto metodu vybraly i učitelky, které uvedly, že se čtenářskou pregramotností nepracují. Až 16 učitelek vybralo možnost, že žádnou z uvedených metod nevyžívají, jinou ovšem nevedly.

16. Které strategie používáte?

17. Kde si sháníte metodické podklady

Jiné:

- přednášky mimo studium VŠ
- Portál RVP, EDULAB, PORTÁL, GRADA, RAABE
- Barevné kamínky
- Vzdělávací akce DVPP
- Metodické sdružení
- Metodické listy pro předškolní vzdělávání (Buriánová a spol.)
- Školský vzdělávací program
- Semináře
- Spolupracujeme se školou, nakupujeme knihy
- Novinky pre deti
- Dětské knihy
- Skupinka učitelek v MŠ
- Diplomová práce Evy Rybárové
- Jako nejčastěji uvedený časopis byl *Informatórium*

18. Jak reagují rodiče na výuku čtenářských strategií? (třemi slovy)

Slovenská republika:

- *Myslím si, že to veľmi nevnímajú. Na texty piesní a básní ale reagujú pozitívne. Spolu s deťmi si ich čítajú pri odchode zo škôlky.*
- *Nemám spätnú väzbu zameranú len na predčitateľskú gramotnosť.*
- *Nevedia o tom.*

- *Pozitívne, chápu zmysel výučby, podporujú aktivity.*
- *Nevyjadrujú sa k tomu.*
- *Momentálne neviem odpovedať.*
- *Veľmi dobre, ale sú aj rodičia ktorí sa o to nezaujímajú.*
- *Kladne.*
- *Nestretávam sa s reakciami.*
- *So záujmom.*
- *Super.*
- *Súhlasia.*
- *Rodičia deti prihlasujú na krúžok predčitateľskej gramotnosti v snahe pripraviť deti čo v najväčšej miere na nástup do školy.*
- *Spokojný, nadšený z každého nového pokroku.*
- *Rozvíjajúce, užitočné, zafazujúce.*
- *Pozitívne a len pozitívne.*
- *Schvaľujú, podpisujú, spolupracujú.*
- *Veľmi pozitívne.(2x)*
- *Pozitívne, prístupne, otvorene.*
- *Pozitívne. (2x)*
- *Nemám odozvu z ich strany.*
- *Sú spokojný.*
- *K spokojnosti rodičov.*
- *Spokojnosť.*

Česká republika:

- *Ti, kteří se zajímají o to, jaká je náplň dne, tak jsou nadšení.*
- *Nevím.*
- *Nestěžují si, jsou spokojeni.*
- *Nereagují.*
- *Dobře. (2x)*
- *Děláme běžně během dne a rodičům to nezdůrazňujeme. Mnohé to nezajímá.*
- *Pozitivně.*
- *Spolupracují.*
- *Nijak. Řekla bych, že o ní nemají tušení.*
- *Nijak, možná ani nevědí, že dětem čteme každý den. Rodiče mají bohužel jiné starosti, než se zajímat o vzdělávací nabídku MŠ.*
- *Kladně. Jsou rádi, že se s nimi ve školce pracuje.*
- *Pozitivně ve smyslu logopedického zlepšení, jinak bohužel tuto činnost neoceňují.*
- *Neptají se.*
- *Nijak, nepracuju s nimi.*
- *Nereagují jinak. (4x)*
- *Spíš na to nereagují.*
- *Nezajímají se.*
- *Nemají zájem. (2x)*

- *Rodiče nemají zájem.*
- *Reagují velmi pozitivně.*
- *Vítají ji.*
- *Moc se nezajímají.*
- *Neptají se, nezajímají.*
- *Rodiče podporují čtení.*
- *Rodiče dobře spolupracují. Chodí do školky předčítat.*